

Nr 189.

Av herr **Andersson** i Grimbo, *om skrivelse till Kungl. Maj:t angående bildande av skogsallmänningar, gemensamma för i mantal satta fastigheter.*

Betydelsen för vårt land att äga stora skogstillgångar är så känd och erkänd att den ej behöver närmare utvecklas. Lagstiftningen och våra myndigheter ha sedan flera år tillbaka haft sin uppmärksamhet riktad på skogsskötseln inom landet, i så måtto nämligen, att man sökt förhindra skövling och vanvård av vårt skogsbestånd samt främjat återplantering och s. k. uthålligt skogsbruk.

Ett sätt att realisera dessa strävanden, som av staten i många år tillämpats, har varit att inköpa såväl kalmarker som skogsområden, ja, även s. k. skogshemman, i och för bildandet av kronoskogar. För detta ändamål anslås influtna köpeskillningar för avyttrade kronoegendomar till ett belopp av cirka 600,000 till 800,000 kronor årligen. På skilda platser finnas också s. k. skogsallmänningar. Dessa stå i regel under överinseende av skogsvårdsstyrelserna eller andra statens organ.

Den allra största delen av landets skogsområden äges emellertid av bolag och enskilda. I det hela taget kanske man får säga, att dessa skogar skötas på ett tillfredsställande sätt och många förmena, att då vi hava återplanteringslagen är allt tillfyllest. Men å andra sidan förekommer skogsskövling och vanvård av såväl skogsspekulanter som andra i sådan omfattning, att provisoriska, allt fortfarande gällande lagar måste utfärdas häremot. Svårigheten att stifta lagar, som endast drabba skogsspekulanter, men icke onödigt hindra lojala enskildas skogsskötsel, är emellertid uppenbar.

Ehuru de uti enskildas ägo befintliga skogarna ofta eller oftast skötas oklanderligt, så förefinnes likväl den faran ur det allmännas synpunkt, att genom dödsfall eller på annat sätt dessa skogar lätt komma i händerna på skogsspekulanter. Säkraste vägen för säkerställandet av ett ökat uthålligt skogsbruk torde därför vara bildandet av nya kronoskogar och skogsallmänningar.

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 4 saml. 64 häft. (Nr 189.)

På en del håll ha på senare tiden ansatser gjorts till bildandet av kommunskogar, och vid utfärdandet av nu gällande expropriationslag gjordes förhoppningar på att kommunerna skulle göra bruk av sin rättighet att exproprierade kalmarker till skogsallmänningar.

Skogssällskapet har också som ett mål för sina strävanden uppställt bildandet av kommunala skogar och till samtliga kommuner i södra och mellersta Sverige gjort framställning om åtgärders vidtagande härför. Såvitt jag har mig bekant har emellertid nybildningen av kommunalskogar varit synnerligen ringa, och säkert kunna nog ej heller för framtiden väntas några nämnvärda resultat i den vägen till följd av våra kommunallagars avfattning.

Om man tänker sig in i de förhållanden, som uppstått genom införandet av nu gällande bestämmelser för den kommunala rösträtten, så inses lätt, varför landskommunerna ej visat något större intresse för bildandet av kommunalskogar. Den till inkomst taxerade befolkningen har nämligen intet intresse att driva fram några beslut om sådana åtgärder, då risken, att köpeskillingen m. m. åtminstone delvis utdebiteras, alltid förefinnes. Lantbrukarna, som inse, att i den mån lån för ändamålet upptagas dessa till största delen komma att påvåla fastigheterna såsom de bestående skatteobjekten, ställa sig på grund härav även likgiltiga för saken. Då det ju i de flesta fall ej är fråga om skog, som genast till någon betydande del är avverkningsbar, är kanske vid den tid, då egentlig avkomst av skogen kan väntas, den icke bofasta befolkningen så mycket ökad, att den praktiskt taget helt bestämmer i de kommunala angelägenheterna.

Däremot skulle man kunna tänka sig att om de i mantal satta fastigheterna gemensamt kunde bilda allmänningsskogar, vilka förenades med respektive brukningsdelar, så skulle i en del trakter säkerligen sådana skogar uppstå.

Hittillsvarande socken- eller häradsallmänningsskogar äro bildade av ursprungliga gemensamhetsmarker. Men där all dylik mark redan är uppdelad och då det för närvarande icke finnes någon juridisk form för att genom inköp av markområden få dessa att för framtiden vara förenade med fastigheterna, behövas nya lagbestämmelser för att en dylik förening skall kunna komma till stånd. Då det här är fråga om ett stort allmänt intresse, anser jag att riksdagen borde taga under omprövning, huruvida ej lagförslag i den angivna riktningen böra utarbetas. I så fall borde riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om en utredning i frågan. En dylik utredning behövde ej vara förenad med större kostnader, då den väl skulle kunna verkställas

genom kammarkollegium eller annat statens organ. Denna utredning borde ock omfatta frågan, huruvida även ägare av mindre hemmansdelar, som möjligen ställa sig avvisande mot tanken på bildandet av skogsallmänning, kunde på något sätt åläggas att deltaga i inköpet, samt frågan huruvida sönderbrutna hemman såsom enheter kunde göras delaktiga av dylik skogsallmänning.

För att bereda såväl kommuner som även sammanslutningar av enskilda fastighetsägare enligt ovanstående möjlighet att inköpa skogsallmänningar borde enligt min mening en lånefond bildas, vilket väl måste ske genom statens försorg. I betraktande av statsverkets för närvarande synnerligen begränsade resurser kunna emellertid troligen ej direkta medel avsättas för ändamålet. Däremot skulle man kunna tänka sig att under ett visst antal år hälften av de medel, som nu anslås till inköp av kronoskogar, avsattes till en dylik fond. Någon egentlig skada skulle nog ej uppstå om markköpen till kronoskogar minskades, då staten redan i en del fall tycks hava tillräckligt att göra med förvaltningen av kronoskogarna i deras nuvarande omfattning. Och om man utgår ifrån, att målet är åstadkommande av så många och så stora för framtiden säkerställda uthålliga skogsbruk som möjligt, torde man kunna påstå, att detta mål vinnes bättre på här angivna sätt, då lånen ur den nämnda fonden tydligen ej skulle få utgå med hela inköpssumman för allmänningarna. Dessa medels användning, som här föreslagits, skulle sålunda tillföra landet större områden av skogsallmänningar. Större ekonomisk behållning skulle även vinnas av dylika allmänningar, då en del mindrevärdigt virke, som staten ej kan utbjuda på marknaden, mycket väl kan användas av allmogebefolkningen.

En annan omständighet bör i detta sammanhang beaktas. Staten söker vid sina inköp till skogsallmänningar skapa så stora sammanhängande områden som möjligt och strävar därför i första hand att införliva områden, som gränsa till i dess ägo redan förut befintliga kronoparker. En del orter bli sålunda helt i avsaknad av kronoskogar. Om socken- eller byallmänningar av ovan angivna slag komme att bildas, skulle dessa bliva mera spridda över hela landet. Då jag vågar förutsetta, att dessa sistnämnda skogar bleve skötta på ett mönstergillt sätt, skulle allmogen härigenom få flera tillfällen att studera rationellt skogsbruk.

Med stöd av det anförda hemställes vördsamt,

att riksdagen måtte till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t genom kammarkollegium eller på annat sätt måtte utreda i vad mån lagbestämmelser kunna

skapas i syfte att bereda möjligheter för bildandet av skogsallmänningar, vari de i mantal satta fastigheterna kunde ingå som delägare.

Stockholm den 28 januari 1923.

Herman Andersson.

I motionen instämmer:

Cornelius Olsson.
